

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Bazinul Fizeșului
Delta Transilvaniei

Ghid principii ecoturism

2016

Această publicație nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru conținutul acesteia este asumată în întregime de Asociația Educațional Ecologică Ecotransilvania.

Str. Tabacarilor nr. 11A,
Sighisoara 545400,
jud. Mures
www.ecotransilvania.ro
www.facebook.com/ecotransilvania

Noțiuni generale despre ecoturism

Oamenii folosesc peisajele, mediul de viață, în diferite moduri. Activitățile recreaționale, ca formă de folosire a peisajelor, au o importanță din ce în ce mai mare în multe zone ale planetei. Turismul este considerat a fi între primele trei industrii, alături de vânzarea petrolului și industria autovehiculelor. Diferitele peisaje, prin multitudinea de tipuri structurale, au calități diferite și o atractivitate diferită din punctul de vedere al folosirii lor pentru diferite forme de recreație. Un concept cheie în ceea ce privește relația dintre recreație și peisaj este cel al “resurselor recreaționale”. Diferitele elemente structurale ale peisajelor devin resurse pentru activitățile recreaționale, atunci când omul le identifică și le folosește ca atare, considerându-le valoroase pentru recreație. Din punctul de vedere al ecoturismului, resursele oferite de peisaje pentru vizitatori sunt, în principal, de două feluri: naturale și culturale.

Ca orice alte activități umane, activitățile recreaționale pot influența mediul natural și pot fi la fel de distructive pentru cadrul natural ca oricare alte moduri de utilizare ale terenurilor (agricultură, industrie etc.), prin drumurile de acces create, eroziunea solului-poteci, culegerea de plante, perturbarea animalelor, reducerea suprafeței habitatului acestora etc. Ca răspuns la interesul crescut pentru cunoașterea naturii, dar și la semnalele de alarmă referitoare la degradarea biodiversității venite din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, s-a conturat treptat o nouă etică a călătoriei numită ecoturism. Ecoturismul poate furniza veniturile atât de necesare pentru protejarea arilor natural protejate, venituri care nu ar putea fi obținute din alte surse. De asemenea, ecoturismul poate constitui o alternativă viabilă de dezvoltare economică pentru comunitățile cu puține activități generatoare de venit.

Mai mult, ecoturismul poate spori nivelul de educație și conștiință al turiștilor, transformându-i în susținători entuziași ai conservării mediului natural și cultural. În contrast cu modurile de utilizare nedurabilă a peisajelor (turismul de masă), ecoturismul trebuie gestionat astfel încât să pună durabilitatea ecologică deasupra tuturor altor criterii.

Definiția ecoturismului

Din multitudinea de definiții ale ecoturismului am ales definiția adoptată de Asociația de Ecoturism din România (AER) după definiția consacrată dată de Organizația Mondială a Turismului.

Ecoturismul este o formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale legate de natură și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- conservarea și protejarea naturii;
- folosirea resurselor umane locale;
- caracter educativ, respect pentru natură – conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- impactul negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.

Principiile de ecoturism după Asociația de Ecoturism din România

Aceste principii sunt agreate și promovate de către Asociația de Ecoturism din România și au la bază două modele internaționale: Nature and Ecoturism Accreditation Program dezvoltat de către Asociația de Ecoturism din Australia și Nature's Best, sistemul de acreditare promovat de către Asociația de Ecoturism din Suedia. Din perspectiva AER, aceste principii trebuie să fie puse în practică atât de cei ce dezvoltă produse ecoturistice, cât și de cei ce planifică dezvoltarea unei zone pe bază de ecoturism.

1. Focalizare pe zone naturale

Ecoturismul se axează pe experiența directă și personală în natură, se desfășoară în cadrul naturii și se bazează pe utilizarea ei, respectiv a caracteristicilor geomorfologice, biologice, fizice și culturale ale acesteia. Prin urmare accentul pe zona naturală este esențial în planificarea, dezvoltarea și managementul ecoturismului.

2. Interpretarea produsului ecoturistic

Ecoturismul oferă posibilități de experiențe în natură ce duc la o mai bună înțelegere, apreciere și bucurie de a descoperi și ocroti natura și cultura tradițională locală, atât pentru vizitatori, cât și pentru comunitatea locală. Produsele de ecoturism atrag acei turiști ce doresc să intre în interacțiune cu mediul natural și, în grade variate, doresc lărgirea nivelului de cunoaștere, înțelegere, apreciere și plăcere. Cei ce dezvoltă sau coordonează activități ecoturistice trebuie să ofere un nivel corespunzător de înțelegere a valorilor naturale și culturale ale zonelor vizitate, de obicei prin utilizarea ghizilor calificați în mod corespunzător și oferirea informațiilor corecte, atât anterior, cât și în cursul experienței. Nivelul și tipul interpretării se planifică, se proiectează și se oferă în așa fel încât să vină în întâmpinarea intereselor, nevoilor și așteptărilor clientului, cu includerea unei game largi de posibilități de interpretare atât personală cât și non-personală. Totodată, la nivelul destinației și al produselor ecoturistice, este important să se creeze oportunitatea ca membrii comunităților locale să aibă acces la informațiile și interpretarea oferite în cadrul programului ecoturistic dezvoltat în zonă.

foto Cosmin Ioan Moga

Principiile de ecoturism după Asociația de Ecoturism din România

3. Principiul durabilității din perspectiva protejării mediului natural

Activitățile de ecoturism și planificarea lor trebuie să ofere cele mai bune practici de turism și planificare din punct de vedere al conservării naturii și dezvoltării durabile. Activitatea de turism trebuie să fie planificată și derulată astfel încât să reducă impactul produs asupra naturii. Produsul ecoturistic se desfășoară și este condus astfel încât să conserve și să pună în valoare mediul natural și cultural în care se desfășoară, prin recunoașterea și aplicarea practicilor caracteristice turismului durabil.

4. Contribuție la conservarea naturii

Ecoturismul contribuie în mod pozitiv la conservarea ariilor naturale. Ecoturismul implică participarea la conservarea ariilor naturale vizitate, oferind modalități constructive pentru bunul management și conservarea acestor arii naturale (oferirea ajutorului financiar în acțiunile de reabilitare a

ariilor naturale, strângerea deșeurilor lăsate de turiști sau contribuția către organizațiile de conservare).

5. Contribuție constructivă la dezvoltarea comunităților locale

Ecoturismul oferă contribuții durabile privind dezvoltarea comunităților locale. Comunitatea locală de multe ori este parte integrantă a produsului ecoturistic. Beneficiile ecoturismului trebuie să revină în mare parte și comunităților locale. Beneficiile locale pot proveni din folosirea ghizilor locali, cumpărarea de bunuri și servicii locale și folosirea facilităților locale.

6. Sensibilitatea față de cultură și tradițiile locale

Activitățile de ecoturism și planificarea lor trebuie să asigure o reducere a impactului negativ asupra comunității locale vizitate și asupra stilului lor de viață, oferind în același timp contribuții constructive pe termen lung acestor comunități. În consecință, ecoturismul trebuie să pună în evidență și componenta culturală a ariei vizitate și să contribuie la conservarea acestei componente.

Principiile de ecoturism după Asociația de Ecoturism din România

7. Gradul de satisfacere a turiștilor

Ecoturismul răspunde așteptărilor turiștilor. În dezvoltarea produselor ecoturistice trebuie avut în vedere faptul că, în general, potențialii turiști din acest domeniu au un nivel ridicat de educație și de așteptări. Astfel, gradul de satisfacere legat de produsul ecoturistic este esențial, experiența oferită îndeplinind sau chiar depășind gradul de așteptare al turiștilor.

8. Marketing corect

Se urmărește realizarea unui marketing corect, ce duce la așteptări realiste. Marketingul pentru ecoturism oferă clienților informații complete și responsabile care conduc la creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al zonelor vizitate și a gradului de satisfacere a turiștilor.

Destinație turistică vs. Destinație ecoturistică

Destinația turistică este o zonă geografică delimitată teritorial, cu următoarele caracteristici:

1. o imagine de marketing unitară și coerentă;
2. o varietate de produse turistice care se încadrează în imaginea destinației, proiectată turiștilor;
3. o rețea de servicii generale și specifice care contribuie la realizarea produselor turistice în corelație cu imaginea de marketing;
4. existența unui “administrator/coordonator” al destinației, cu o politică definită și pîrghii de implementare pentru coordonarea destinației.

Destinația ecoturistică este destinația turistică care întrunește, în plus și următoarele principii:

1. proiectează o imagine de marketing responsabilă;
2. în destinație predomină afacerile cu un management durabil;
3. la nivelul destinației există o susținere reală pentru comunitățile locale;
4. la nivelul destinației se face conștientizarea și informarea turiștilor și a localnicilor cu privire la caracterul natural al acesteia;
5. la nivelul destinației se implementează măsuri concrete de conservare a naturii.

Profilul turistului în arii naturale

Motivațiile călătoriei

Natura (flora, fauna, relieful) este principala motivație a ecoturiștilor. Ei nu vor numai să o vadă, ci și să o experimenteze și să învețe despre ea. Ei sunt interesați și de istorie, de alte culturi, le place să participe la diverse activități în aer liber și apreciază oportunitatea de a întâlni oameni noi.

Activități preferate

Ecoturii participă la o gamă foarte largă de activități, de la observarea și înțelegerea naturii (vizitarea ariilor naturale protejate, observarea vieții sălbatice – de exemplu Birdwatching), la activități orientate mai mult sau mai puțin spre aventură și activități cu specific cultural - istoric. Se pot practica drumețiile, echitația, plimbările cu trăsura, ciclismul etc. Ecoturii sunt în căutarea noului, a unor experiențe care să le îmbogățească viața.

Modalități de cazare

Ecoturii preferă facilități de cazare cu confort mediu sau chiar de bază, cum sunt cortul, cabana, motelul, pensiunea sau hanul.

foto Cosmin Ioan Moga

foto Cosmin Ioan Moga

Surse de informare

foto Cosmin Ioan Moga

Ecoturii acordă mare încredere recomandărilor celorlalți (prieteni, familie), dar și diferite forme de materiale scrise reprezintă surse importante de informații. De asemenea, experiența proprie din călătoriile anterioare joacă un rol decisiv în alegerea destinației. Internetul devine tot mai utilizat pentru planificarea vacanțelor ecoturistice, dar mulți ecoturii sunt suficient de experimentați pentru a-și organiza singuri călătoria.

Cod de comportament al ecoturistului

1. Pregătirea voiajului

- Alegerea unui agent de turism sau a unei organizații care se preocupă de minimizarea impactului activității turistice asupra mediului;
- Alegerea unui promotor sau a unei agenții de turism care oferă o ședință de pregătire despre modul cum trebuie să se comporte la locul de destinație sau să folosească echipamentele în vederea protejării mediului înconjurător;
- Informarea în legătură cu habitatul natural și cu valorile culturale ale zonei;
- Adaptarea comportamentului propriu și a codului de conduită la valorile zonei vizitate.

2. Respectarea următoarelor reguli

- Interzicerea accesului în zone nepermise publicului;
- Respectarea marcajelor;
- Informarea tour-operatorilor, autorităților și vizitatorilor asupra încălcării oricărei reguli care poate afecta habitatul natural și cultural.

3. Respectarea florei, faunei și a habitatului lor

- Deplasarea cu calm, fără a se perturba mediul natural;
- Păstrarea unei distanțe considerabile față de animale pentru a nu le deranja;
- Evitarea hrănirii animalelor;
- Neintervenirea în habitatul natural;
- Evitarea zonelor în care se găsește un număr mare de animale;
- Interzicerea ruperii plantelor sau mutării animalelor;
- Evitarea cumpărării de plante sau animale care sunt pe cale de dispariție sau se găsesc în număr mic într-un anumit areal.

Surse de informare

4. Reducerea propriului impact asupra mediului

- Adoptarea unui comportament care vizează reducerea tuturor tipurilor de poluare (chimică, biologică, vizuală, olfactivă și sonoră);
- Favorizarea deplasărilor în grupuri mici;
- Conștientizarea impactului acțiunilor proprii asupra mediului;
- Menținerea echipamentului motorizat în stare bună;
- Utilizarea unui echipament nepoluant sau slab poluant;
- Alegerea unor produse durabile, biodegradabile și reutilizabile;
- Depozitarea reziduurilor în zone strict amenajate pentru acest scop;
- Favorizarea transportului cu mijloace care nu au sau au un impact minim asupra mediului.

5. Respectarea comunităților locale

- Aprecierea unicității populației din zona vizitată;
- Respectarea cutumelor, tradițiilor locale și diferențelor culturale;
- Deschiderea spre învățare;
- Susținerea economiei locale prin achiziționarea de produse și servicii locale;
- Respectarea intimității oamenilor și a proprietății private;
- Adaptarea la cultura locală;
- Adoptarea unui comportament respectuos față de ceilalți vizitatori.

Bibliografie

- Aylward B., Allen K., Echeverria J. And Tosi J. 1996. Sustainable ecotourism in Costa Rica: the Monteverde Cloud Forest Preserv. Biodiversity and Conservation 5: 315-343.
- World Tourism Organization 1991. Yearbook of Tourism Statistics, Madrid: WTO.
- Zee D. van der. 1990. The complex relationship between landscape and recreation. Landscape Ecology, Vol. 4, No. 4: 225-236.
- <http://www.eco-romania.ro/ro/ecoturism/concept>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Ecoturism>
- <http://www.eco-romania.ro/library/upload/documents/2012-03-30-21-21-35-cf90e.pdf>
- http://www.mdrap.ro/userfiles/Criterii_destinatie_ecoturism.pdf

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului
Delta Transilvaniei: implicarea comunităților locale
în gestionarea trainică a zonelor umede din Bazinul Fizeșului,
derulat de custozii ariilor naturale protejate din Bazinul Fizeșului:
Asociația Ecochoice și Asociația Educațional Ecologică Ecotransilvania.

www.deltatransilvaniei.ro